

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 230/09-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 16. decembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. P. H., L., zastúpeného advokátkou JUDr. E. K., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 114/2008 z 20. novembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. P. H. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 114/2008 z 20. novembra 2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 114/2008 z 20. novembra 2008 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. JUDr. P. H. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 438,57 € (slovom štyristotridsaťosem eur a päťdesiatšesť centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. E. K., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. februára 2009 doručená sťažnosť JUDr. P. H., L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžo 114/2008 z 20. novembra 2008 (ďalej len „uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol 11. januára 2000 menovacím dekrétom č. 13034/1999-40 s účinnosťou od 11. januára 2000 vymenovaný ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky do funkcie predsedu Okresného súdu Žilina. V zmysle ustanovení § 93 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“) malo jeho funkčné obdobie trvať do 1. apríla 2007.

Dňa 4. októbra 2006 bol sťažovateľovi doručený list ministra spravodlivosti Slovenskej republiky Štefana Harabina (ďalej len „minister spravodlivosti“) č. 15248/2006-41/4, v ktorom bolo uvedené: *„Vážený pán H., podľa ust. § 38 ods. 5 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Vás odvolávam z funkcie predsedu Okresného súdu v Žiline, z dôvodu neplnenia si povinností predsedu súdu ustanovených*

zákonom.“ Tento list nebol nijako odôvodnený a okrem hlavičky odosielateľa, podpisu, pečiatky a adresy adresáta neobsahuje žiadne iné údaje.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že *«je presvedčený, že týmto rozhodnutím minister spravodlivosti Slovenskej republiky zasiahol do jeho práv. Keďže proti uvedenému rozhodnutiu ministra nie je možné podať žiadny riadny opravný prostriedok, podal v zákonnej lehote žalobu o preskúmanie zákonnosti uvedeného rozhodnutia v zmysle § 244 a nasl. O. s. p. O žalobe rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 2 S 451/2006 zo dňa 19.03.2008 tak, že konanie vo veci zastavil. Súd sa stotožnil s tvrdeniami uvedenými v žalobe a konštatoval, že rozhodnutie ministra o odvolaní sudcu z funkcie predsedu súdu pre neplnenie povinností predsedu súdu je individuálnym správnym aktom zasahujúcim do práv a povinností dotknutého sudcu, ktoré je za predpokladu vyčerpania prípustných riadnych opravných prostriedkov preskúmateľné súdom na základe žaloby podľa § 247 a nasl. O. s. p. Súd však zároveň konštatoval, že vo veci nie sú splnené podmienky pre súdny prieskum rozhodnutia, pretože žalobca v danom prípade nevyužil možnosť podať vo veci rozklad proti žalovanému rozhodnutiu ministra a podal žalobu proti neprávoplatnému rozhodnutiu. V namietanom uznesení sa uvádza, že krajský súd nemal právomoc vo veci konať v zmysle § 247 ods. 2 O. s. p., preto súd postupoval podľa ustanovenia § 250d ods. 3 veta prvá O. s. p. a konanie vo veci zastavil.*

Uznesenie krajského súdu napadol sťažovateľ včas podaným odvolaním. O odvolaní rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý uznesením sp. zn. 8 Sžo 114/2008 zo dňa 20.11.2008 potvrdil uznesenie prvostupňového súdu. V odôvodnení uznesenia súd konštatuje, že prvostupňový súd dospel k správneému záveru, že rozhodnutie ministra o odvolaní žalobcu z funkcie predsedu súdu nemožno preskúmať v súdnom konaní na základe žaloby, pretože nie sú splnené podmienky pre takýto prieskum. (...)

Vzhľadom na subsidiárny charakter správneho poriadku sa na rozhodovanie ministra v zmysle § 38 ods. 5 zákona č. 757/2004 Z. z. vzťahuje správny poriadok. (s. 5-6 namietaného rozhodnutia) Najvyšší súd SR teda rozhodnutie ministra spravodlivosti považoval za individuálny správny akt týkajúci sa práv žalobcu, pričom jedným zo základných práv subjektu je možnosť domôcť sa svojich práv na príslušnom orgáne v rámci správneho konania, resp. na súde. Zároveň však Najvyšší súd SR konštatoval, že

podľa jeho názoru mal žalobca podať proti rozhodnutiu žalovaného rozklad, o ktorom by bolo rozhodnuté v rozkladovom konaní.

Namietané uznesenie Najvyššieho súdu SR bolo sťažovateľovi doručené cestou jeho právnej zástupkyne dňa 18. 12. 2008.

S poukazom na dikciu ustanovenia § 38 ods. 7 zákona 757/2004 Z. z., predseda súdu môže byť ministrom spravodlivosti odvolaný z funkcie výlučne formou rozhodnutia. Toto rozhodnutie má povahu rozhodnutia v oblasti verejnej správy, pričom sa týka práv a povinností konkrétneho subjektu, t.j. konkrétneho predsedu súdu. Rozhodnutie ministra spravodlivosti o odvolaní predsedu súdu z funkcie je preto potrebné považovať za správne rozhodnutie sui generis. Najvyšší súd SR aj Krajský súd v Bratislave (...) posudzovali rozhodnutie ministra spravodlivosti ako individuálny správny akt týkajúci sa práv žalobcu, pričom za jedno zo základných práv subjektu považovali možnosť domôcť sa svojich práv na súde.

Zákon č. 757/2004 Z. z. a ani správny poriadok 71/1976 Zb. neobsahujú úpravu možnosti podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti, a teda ani rozhodnutie o odvolaní predsedu súdu. (...)

Za tejto situácie nemožno uvažovať o použití inštitútu rozkladu, pretože rozklad je opravným prostriedkom proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy (§ 61 zákona č. 71/1967 Zb.). (...)

Sťažovateľ je preto presvedčený, že jediným efektívnym prostriedkom nápravy, ktorým mohol dosiahnuť účinnú ochranu svojich subjektívnych práv, a ktorý bol aplikovateľný v danej situácii, bola žaloba podľa § 244 a nasl. O.s.p. o preskúmaní zákonnosti predmetného rozhodnutia ministra o odvolaní z funkcie predsedu súdu.

Je zrejmé, že boli splnené všetky podmienky na súdne preskúmanie namietaného rozhodnutia všeobecným súdom v rámci systému správneho súdnictva. (...)

Najvyšší súd SR ani prvostupňový Krajský súd SR nespochybnili argumentáciu sťažovateľa o tom, že rozhodnutie ministra spravodlivosti o odvolaní z funkcie predsedu súdu je preskúmateľné súdom podľa Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Obe rozhodnutia súdov spochybňujú len skutočnosť, že sťažovateľ nesplnil zákonom stanovené podmienky súdneho preskúmania rozhodnutí. (...)

K argumentácii sťažovateľa, že vo veci neexistuje taký štátny orgán, ktorý by mohol rozhodovať o rozklade, keďže v prvom stupni rozhodoval priamo a výlučne minister (ako to vyplýva zo zákona) a neexistuje štátny orgán priamo nadriadený ministrovi. K tomu však len Najvyšší súd SR uviedol, že „pri rozhodovaní o rozklade ide vlastne o osobitný prípad opravy vlastného rozhodnutia“. (...)

Napriek presvedčeniu, že vo veci nie je možné podať rozklad (prípadne iný riadny opravný prostriedok), z dôvodu neistoty a nejednoznačnosti právnej úpravy sťažovateľ zaslal dňa 07.11. 2006 ministrovi spravodlivosti list z obsahu ktorého je zrejmé, že namieta zákonnosť rozhodnutia, ktorým minister spravodlivosti odvolal sťažovateľa z funkcie predsedu súdu. (...)

Na tento list poukázal sťažovateľ aj v konaní pred všeobecnými súdmi, o čom referoval Najvyšší súd SR aj v namietanom rozhodnutí sp. zn. 8 Sžo 114/2008 zo dňa 20.11.2008, keď na str. 2 uznesenia uvádza: „žalobca zaslal ministrovi spravodlivosti list, v ktorom poukázal na nezákonnosť rozhodnutia o odvolaní z funkcie predsedu súdu (...) Najvyšší súd SR mal vedomosť o tomto podaní sťažovateľa, v namietanom rozhodnutí ho nijako nezohľadnil, nepreskúmal ho, vôbec sa ním nezaoberal a v podstate možno konštatovať, že ho ignoroval. (...)

Podanie sťažovateľa nebolo výslovne označené ako „rozklad“, z jeho obsahu je však zrejmé, že sťažovateľ namietal jeho nezákonnosť. Pokiaľ mal minister spravodlivosti za to, že predmetné podanie neobsahuje predpísané náležitosti, mal vyzvať účastníka konania (t. j. sťažovateľa) na odstránenie nedostatkov a poskytnúť mu na to primeranú lehotu, prípadne mu mal pomôcť tieto nedostatky odstrániť. Nič také sa však nestalo.

Rozhodnutie o odvolaní bolo sťažovateľovi doručené dňa 04. 10. 2006, rozklad zaslal ministrovi dňa 07. 11. 2006. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie o odvolaní z funkcie predsedu súdu neobsahovalo vôbec poučenie o opravnom prostriedku, treba rozklad sťažovateľa považovať za podaný včas, keďže ho podal v lehote najneskôr do troch mesiacov odo dňa oznámenia rozhodnutia.

Rozkladom sťažovateľa sa minister spravodlivosti a ani iný orgán doposiaľ vôbec nezaoberal ani o ňom nerozhodol. Na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľa zo dňa 15. 05. 2008, aby príslušný orgán rozhodol o rozklade proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti č. 15248/2006-41/4 zo dňa 03. 10. 2006 Ministerstvo spravodlivosti SR

odpovedalo prostredníctvom generálneho riaditeľa sekcie rozvoja, ekonomiky a správy, že „ministerstvo spravodlivosti zastáva názor, že rozhodnutiu o odvolaní z funkcie predsedu súdu nie je rozhodnutím vydaným v správnom konaní. Zhodný právny názor vyslovila aj osobitná rozkladová komisia“. O rozklade teda nerozhodol ani minister spravodlivosti ani žiadny iný štátny orgán. Z uvedeného je nepochybné, že ani sám minister spravodlivosti nepredpokladá existenciu riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu, ktoré vydal.

Namietaným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol sťažovateľ ukrátený na svojom základnom práve na spravodlivý proces (v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd). Okrem toho sťažovateľ namieta, že rozhodnutie je v rozpore s princípom právnej istoty (vyplývajúcim predovšetkým z čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, ako aj z čl. 46 Ústavy SR), ktorého imanentnou súčasťou je aj legitímna predvídateľnosť postupu orgánov verejnej moci v súlade s právom a zákonom stanovenými požiadavkami. *denegationis iustitiae* (...)

Neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 Ústavy SR je aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať. (...)

Namietané rozhodnutie je arbitrárne a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, a ako také aj nepresvedčivé. Namietané rozhodnutie ignoruje účel a zmysel zákonných ustanovení upravujúcich odvolanie predsedu všeobecného súdu, a to všetko na úkor subjektívnych práv sťažovateľa (...)

Najvyšší súd SR namietaným uznesením sp. zn. 8 Sžo 114/2008 zo dňa 20. 11. 2008 vybočil z ústavným medzi rozhodovania príslušného orgánu ochrany práv. Svojím rozhodnutím Najvyšší súd SR *de facto* odmietol právo sťažovateľa na súdnu ochranu. (...)

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 8 Sžo 114/2008 zo dňa 20. 11. 2008 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžo 114/2008 zo dňa 20. 11. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 319,39 EUR (slovom tritisícristodevättnásť EUR a 39 centov), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia na účet jeho právnej zástupkyne do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 230/09-19 z 11. júna 2009 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predmetnú ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie.

II.

Najvyšší súd sa k sťažnosti vyjadril podaním č. k. KP 8/09-78 z 23. septembra 2009, v ktorom sa uvádza, že sťažovateľ nebol na svojom práve na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 dohovoru ukrátený a k porušeniu týchto jeho práv rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 114/2008 z 20. novembra 2008 nedošlo. Ďalej poukázal na obsah napadnutého rozhodnutia a na tam uvedené dôvody a uviedol:

„Najvyšší súd SR... považuje za dôležité zdôrazniť, že konanie v správnom súdnictve je ovládané dispozičnou zásadou, znamenajúcou, že súd preskúmava napadnuté rozhodnutie len v medziach a v rozsahu určenom v žalobe. Zo žaloby musí byť zrejmé v ktorých častiach a z akej stránky má súd napadnuté rozhodnutie skúmať, a to aj s poukazom na konkrétne skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdenie o porušení zákona (procesného, resp. hmotného).

Z ustanovenia § 249 ods. 2 OSP vyplýva, že žalobca je povinný ním videné dôvody nezákonnosti napadnutého rozhodnutia explicitne v žalobe uviesť a vymedziť tak rozsah

súdnej kontroly rozhodnutia správneho orgánu. Tieto jednotlivé tvrdenia tvoria vlastnú podstatu bodov žaloby, ktorými je súd viazaný.

Zo žaloby ani z písomných podaní žalobcu, ktoré doručil krajskému súdu totiž nevyplývalo, že by žalobca tvrdil, že proti rozhodnutiu žalovaného podal (rozklad) opravný prostriedok a z obsahu spisu vyplývalo, že takýto dôkaz krajskému súdu ani nepredložil.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa ani takou námietkou žalobcu nezaoberal.

V odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu žalobca dokonca uvádza, že vo veci nie je možné podať rozklad proti napadnutému rozhodnutou žalovaného s argumentáciou a právnou analýzou, na základe ktorej takýto názor zastáva. Podľa žalobcu jediným efektívnym prostriedkom nápravy, ktorým mohol dosiahnuť účinnú ochranu svojich subjektívnych práv a ktorý mal v danej situácii k dispozícii, bola podľa žalobcu žaloba podľa § 244 a nasl. OSP.

Pre úplnosť žalobca v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu dodal, že v dôsledku nie celkom explicitnej úpravy, nedostatočnej súdnej praxe a najmä z obavy z prípadného zmeškania lehoty zaslal písomne ministrovi spravodlivosti list, v ktorom poukázal na nezákonnosť rozhodnutia o odvolaní z funkcie predsedu súdu. Týmto podaním sa však minister spravodlivosti a ani iný orgán doposiaľ vôbec nezaoberal.

Žalobca teda ani v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu netvrdil, že podal proti rozhodnutiu žalovaného rozklad a takýto dôkaz Najvyššiemu súdu SR ako odvolaciemu súdu nepredložil.

Najvyšší súd SR ako súd odvolací bol viazaný rozsahom dôvodov, ktoré uvádzal v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu. Zaoberal sa všetkými odvolacími námietkami a zaujal k nim stanovisko. S prihliadnutím na spomenutý charakter správneho konania, ktorý je ovládaný dispozičnou zásadou a s poukazom na to, že žalobca v žalobe proti rozhodnutiu vôbec netvrdil, že podal rozklad (opravný prostriedok) proti rozhodnutiu, dokonca to priamo netvrdil ani v odvolacom konaní sa otázka podania rozkladu nemohla stať predmetom posudzovania odvolacieho súdu.

Na záver najvyšší súd si dovoľuje dať do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o skutkovo a právne rovnakej veci. Ide o uznesenie Ústavného súdu

Slovenskej republiky, č. k. I. ÚS 44/09-19 zo dňa 19.2.2009, ktorým bola sťažnosť JUDr. L. B., zast. advokátom JUDr. E.K. odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť.“

Z vyjadrenia najvyššieho súdu napokon vyplýva, že netrvá na ústnom prerokovaní sťažnosti pred ústavným súdom.

Sťažovateľ listom z 9. septembra 2009 oznámil ústavnému súdu, že „vzhľadom na charakter veci a skutkové okolnosti na vykonaní ústneho pojednávania trvá“.

Ústavný súd podľa § 30 ods. 1 zákona o ústavnom súde prerokoval sťažnosť na ústnom pojednávaní, ktoré bolo vykonané v prítomnosti sťažovateľa a jeho právnej zástupkyne. Na ústnom pojednávaní právna zástupkyňa sťažovateľa predniesla podstatný obsah sťažnosti a sťažovateľ dodal, že svoju sťažnosť v časti, ktorou sa domáhal priznania primeraného finančného zadostučinenia, berie späť. Ústavný súd preto o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Sťažovateľovi bol 4. októbra 2006 doručený list ministra spravodlivosti č. 15248/2006-41/4, ktorým ho odvolal podľa § 38 ods. 5 zákona č. 757/2004 Z. z. z funkcie predsedu Okresného súdu v Žiline „z dôvodu neplnenia si povinností predsedu súdu ustanovených zákonom“. Tento list neobsahoval bližšie dôvody a ani poučenie o možnosti podania opravného prostriedku.

Sťažovateľ sa žalobou doručenou Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) domáhal preskúmania rozhodnutia ministra spravodlivosti č. 15248/2006-41/4, toto rozhodnutie navrhol zrušiť a vec vrátiť ministrovi spravodlivosti na ďalšie konanie.

Krajský súd konanie zastavil uznesením č. k. 2 S 451/06-36 z 19. marca 2008, pretože dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky podľa § 247 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) na uplatnenie preskúmvacej právomoci súdu, pričom vychádzal z toho, že napadnuté rozhodnutie je individuálnym správnyim aktom. Krajský súd uznal, že žalovaný takýmto individuálnym správnyim aktom zasahuje do práv a povinností sťažovateľa. Podľa názoru krajského súdu rozhodnutie o odvolaní sudcu z funkcie predsedu súdu podlieha právnyim režimu správnyim poriadku so všetkými z toho vyplývajúciimi dôsledkami, pretože podľa zásady generálnej klauzuly súdnyim preskúmvaniu podliehajú zásadne všetky rozhodnutia orgánov štátnej správy, ktorými sa rozhodlo o právach a povinnostiach fyzických alebo právnyim osôb, ak možnosť ich preskúmvania výslovne nevylučuje osobitný predpis alebo Občiansky súdny poriadok. Napadnuté rozhodnutie vo veci sťažovateľa však podľa krajského súdu nebolo možné preskúmať (§ 247 ods. 2 OSP) z dôvodu, že sťažovateľ nevyužil možnosť podať rozklad proti

napadnutému rozhodnutiu ministra spravodlivosti a podal žalobu proti neprávoplatnému rozhodnutiu, a preto bolo konanie podľa § 250d ods. 3 prvej vety OSP zastavené.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 6. mája 2008 odvolanie, v ktorom uviedol dôvody, pre ktoré je presvedčený, že proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti o odvolaní sudcu z funkcie predsedu súdu nemožno podať rozklad a jediným efektívnym prostriedkom nápravy, ktorý mal k dispozícii, bola žaloba správneho súdu o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia ministra spravodlivosti. Sťažovateľ vo svojom odvolaní ďalej uviedol: *„Pre úplnosť dodávame, že sťažovateľ v dôsledku nie celkom explicitnej právnej úpravy, nedostatočnej súdnej praxe a najmä z obavy z prípadného zmeškania lehoty zaslal písomne ministrovi spravodlivosti list, v ktorom poukázal na nezákonnosť rozhodnutia o odvolaní z funkcie predsedu súdu. Týmto podaním sa však minister spravodlivosti a ani iný orgán doposiaľ vôbec nezaoberal ani o ňom nerozhodol. Uvedené tiež naznačuje, že ani sám minister spravodlivosti nepredpokladá existenciu riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu, ktoré vydal.“*

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové

a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ústavný súd už judikoval, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03).

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť

zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že uvedené právne východiská sa vzťahujú na obe označené práva (IV. ÚS 147/08).

Vychádzajúc aj z uvedených ústavne významných a relevantných úvah sa ústavný súd zaoberal posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd uznesenie sp. zn. 8 Sžo 114/2008 z 20. novembra 2008 odôvodnil takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno vyhovieť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ustanovenia § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu, ktorým je Slovenská republika (čl. 1 Ústavy SR). Správnym súdnictvom sa zabezpečuje realizácia ústavného princípu domáhať sa súdnej ochrany práv fyzických a právnických osôb na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sú predmetom správneho súdnictva právoplatné rozhodnutia správnych orgánov, ktorými sa zasiahlo do subjektívnych práv fyzických alebo právnických osôb. Správny súd preskúma aj zákonnosť rozhodnutia, proti ktorému zákon nepripúšťa odvolanie. Pokiaľ ide o konanie a rozhodovanie o žalobách je správne súdnictvo založené na princípe generálnej klauzuly v zmysle čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorej súdy v zásade môžu a aj musia preskúmať všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy. Rozsah právomoci súdov pri preskúmaní správnych rozhodnutí je obmedzený negatívnou enumeráciou rozhodnutí, ktoré správne súdy nepreskúmajú (§ 248 Občianskeho súdneho poriadku).

(...) Zákon č. 757/2004 Z. z. výslovne nevyklučuje aplikáciu správneho poriadku a nemá ani osobitnú procesnú úpravu procesného postupu, ktorého výsledkom je vydanie aktu ovplyvňujúceho právne postavenie sudcu, ktorým rozhodnutie ministra v zmysle § 38 ods. 5 zákona č.757/2004 Z. z. podľa názoru odvolacieho súdu nesporne je.

S ohľadom na tzv. subsidiárny charakter správneho poriadku vo vzťahu k osobitným zákonom odvolací súd zastáva názor, že na rozhodovanie ministra v zmysle § 38 ods. 5 zákona č.757/2004 Z. z. sa vzťahuje správny poriadok.

Vzhľadom na vyššie citované zákonné ustanovenia (§ 248 OSP, § 247 ods. 2 OSP, § 1 ods. 1 správneho poriadku, pozn.) ako aj ustálenú judikatúru (o. i. napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. M-Sždov 7/03, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 200/05-77 zo dňa 14. decembra 2005 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1 Sž-o-NS 159/2005, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 78/2007 zo dňa 19. decembra 2007, sp. zn. 6 Sžo 76/2007 zo dňa 11. decembra 2007) odvolací súd rovnako ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného treba považovať za individuálny správny akt týkajúci sa práv žalobcu, pričom jedným zo základných práv subjektu je možnosť domôcť sa svojich práv na príslušnom orgáne v rámci správneho konania, resp. na súde. Nestotožnil sa preto s argumentáciou žalovaného, že o individuálny správny akt v tomto prípade nejde.

Zákonodarca zakotvil v ustanovení § 61 správneho poriadku právo brániť sa proti prvostupňovému rozhodnutiu podaním riadneho opravného prostriedku, ktorý nazval rozkladom.

(...) Je pravdou, že rozhodnutie žalovaného zo dňa 3. októbra 2006 č. 15248/2006/41-4 správnym poriadkom stanovené náležitosti (§ 47) neobsahuje a neobsahuje ani poučenie o opravnom prostriedku – rozklade. Samotná táto skutočnosť však podľa názoru odvolacieho súdu nespôsobuje nulitu rozhodnutia. Preto odvolací súd na túto chybu nemohol prihliadať.

Keďže zákon č. 757/2004 Z. z. neobsahuje ustanovenie, ktoré by vylučovalo aplikáciu správneho poriadku, žalobca mal proti rozhodnutiu žalovaného podať rozklad, o ktorom by bolo rozhodnuté v rozkladovom konaní.

Právoplatné rozhodnutie ministra ako vedúceho ústredného orgánu štátnej správy, ktorý rozhoduje o rozklade na základe návrhu rozkladovej komisie, podlieha preskúmvacej právomoci súdu na základe podanej žaloby (§ 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku).

Žalobca však rozklad proti rozhodnutiu žalovaného nepodal. Keďže žalobca napadal žalobou neprávoplatné rozhodnutie, nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky neboli splnené Občianskym súdnym poriadkom stanovené podmienky postupu súdu podľa druhej

hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 247 ods. 2) a nebola daná právomoc súdu na konanie vo veci žalobcu.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá Občianskeho súdneho poriadku potvrdil.“

Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že najvyšší súd dospel k záveru, podľa ktorého rozhodnutie ministra spravodlivosti o odvolaní predsedu súdu je rozhodnutím (individuálnym správny aktom), ktorým môže byť zasiahnuté do subjektívnych práv sťažovateľa, a procesný postup pri vydávaní tohto rozhodnutia je upravený v správnom poriadku. Z týchto záverov vychádzal aj ústavný súd, pretože ho považuje za jeden z možných ústavne konformných výkladov.

Zásadný význam v okolnostiach prerokúvanej veci mala potom otázka, či proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti o odvolaní predsedu súdu je možné podať rozklad, t. j. či existuje opravný prostriedok, ktorý bol sťažovateľ proti napadnutému rozhodnutiu povinný v zmysle § 247 ods. 2 OSP vyčerpať pred podaním žaloby.

Najvyšší súd dospel k záveru, podľa ktorého, ak rozhodnutie ministra spravodlivosti je individuálnym správny aktom zasahujúcim do práv a povinností sťažovateľa a rozhodnutie o odvolaní sudcu z funkcie predsedu súdu podlieha právnemu režimu správneho poriadku, potom proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti je možné podať rozklad (§ 61 správneho poriadku).

Ústavný súd vo veci sp. zn. III. ÚS 44/09 už vyslovil, že z „ustanovenia § 61 ods. 1 a 3 správneho poriadku v spojení s § 53 správneho poriadku možno vyvodit', že podanie rozkladu je prípustné vždy, pokiaľ zákon neustanovuje inak. Z uvedeného dôvodu podanie rozkladu nemožno vylúčiť ani v prípadoch, keď rozhodnutie vydáva vedúci ústredného orgánu štátnej správy. V okolnostiach posudzovanej veci je potrebné rozhodnutie ministra spravodlivosti (predmetom veci bolo rovnako odvolanie sudcu z funkcie predsedu súdu,

pozn.) považovať za rozhodnutie v zmysle ustanovenia § 61 ods. 1 správneho poriadku, proti ktorému zásadne možno podať rozklad.“

Podľa § 247 ods. 1 OSP rozhodujú sudy o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia alebo postupu.

Podľa § 247 ods. 2 OSP predpokladom postupu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 2 ústavy je zaručiť prístup k súdu každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy. Právo na prístup k súdu sa však nezaručuje kedykoľvek, ale iba vtedy, ak zákon neustanoví inak. Uplatnenie práva na prístup k súdu sa vymedzuje podmienkami ustanovenými zákonom. Ak fyzická alebo právnická osoba splní podmienky ustanovené zákonom, súd musí tejto osobe umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami a povinnosťami, ktoré z takéhoto postavenia vyplývajú.

Z uvedeného výkladu a chápania čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy vyplýva, že na to, aby sa sťažovateľ stal účastníkom konania pred správnym súdom, musí splniť predpoklady ustanovené zákonom. Tieto predpoklady správny súd skúma predovšetkým z procesného hľadiska, najmä či žaloba bola podaná včas, oprávnenou osobou a či smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je správny súd oprávnený a povinný skúmať.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že citované odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu obsahuje veľmi podrobné, dôsledné a vyčerpávajúce odôvodnenie právneho názoru týkajúceho sa otázky existencie možnosti podať proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti rozklad, ktorá je podstatná, resp. rozhodujúca pre záver o splnení zákonnej podmienky podľa § 247 ods. 2 OSP na postup podľa piatej časti Občianskeho súdneho

poriadku. Výklad príslušných ustanovení právnych predpisov, ktorý podal najvyšší súd vo svojom uznesení a podľa ktorého je proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti prípustný rozklad ako riadny opravný prostriedok, ktorý je sťažovateľ povinný využiť pred podaním žaloby podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, možno podľa názoru ústavného súdu označiť za ústavne súladný.

Preto právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého je proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti o odvolaní sudcu z funkcie predsedu súdu prípustný rozklad a v prípade, ak nebol podaný, je nevyhnutné konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ministra spravodlivosti o odvolaní sudcu z funkcie predsedu súdu, nemožno považovať za arbitrárny alebo svojvoľný.

Najvyšší súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa zdôraznil, že ako súd odvolací bol viazaný rozsahom dôvodov, ktoré uvádzal v odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu. Tvrdil, že sa zaoberal všetkými odvolacími námietkami sťažovateľa a zaujal k nim stanovisko.

Je zrejmé, že ak by sa najvyšší súd ako súd odvolací skutočne zaoberal všetkými odvolacími námietkami sťažovateľa a súčasne by sťažovateľ nebol podal rozklad proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti, napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu by nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv. Ústavný súd preto preskúmal napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu z hľadiska splnenia týchto podmienok.

Najvyšší súd založil svoje rozhodnutie, ktorým odmietol preskúmať rozhodnutie ministra spravodlivosti, na zistení, že proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti sťažovateľ rozklad nepodal. Ako vyplýva z obsahu uznesenia najvyššieho súdu, odmietnutie zaoberať sa žalobou sťažovateľa a nevyhnutnosť konanie zastaviť bolo odôvodnené iba týmto jediným dôvodom.

Ako vyplýva z odvolania sťažovateľa, o ktorom najvyšší súd rozhodoval, sťažovateľ doručil ministrovi spravodlivosti list, v ktorom poukázal na nezákonnosť rozhodnutia,

ktorým bol odvolaný z funkcie predsedu súdu. Tento list sťažovateľ predložil ústavnému súdu ako jednu z príloh svojej sťažnosti. List je datovaný 7. novembra 2006 a bol zaslaný ministrovi spravodlivosti „k listu MS SR z 3. 10. 2006, č. 15248/2006-41/4, doručený 4.10.2006“. Sťažovateľ v ňom okrem iného uviedol: „Vzhľadom na ustanovenia §§ 38 ods. 5 a 42 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch Vaše rozhodnutie nie je súladné so zákonom. Je v rozpore aj s Vami prezentovanými názormi v minulosti, keď ste boli odvolávaný z funkcie predsedu súdu. Z názoru prezentovaného hovorcom som pochopil, že rozhodnutie považujete za zákonné, ak je v rozhodnutí citovaný zákonný predpis. Platí však podobná konštrukcia ako pri súdnom prieskume výpovedí podľa zákonníka práce - absencia citácie zákona nevadí, absencia skutkového vymedzenia dôvodov činí úkon neplatným. Neplatnosťou potom trpia všetky následné úkony - vyhlásenie výberového konania, menovanie nového predsedu a aj všetky jeho úkony, najmä rozvrh práce, čo najmä v trestných konaniach účastníci ako dôvod námietok zákonného sudcu hojne využívajú. Mienim sa obrátiť na súd, preto považujem za korektné oznámiť Vám to a nechať Vám priestor na mimosúdne odstránenie nezákonnosti. Vytvoríte totiž nebezpečný precedens pre všetkých Vami vymenovaných predsedov, ktorí do funkcie nastúpia po 1.4.2007. Budú totiž v právnej neistote očakávať každú zmenu v osobe ministra s tým, či ich takisto neodvolá v rozpore so zákonom ako Vy mňa a mojich kolegov a priateľov. Ak vládna moc raz prekoná psychologickú bariéru, zvykne si na to.“

Keďže rozhodnutie ministra spravodlivosti neobsahovalo poučenie o opravnom prostriedku, sťažovateľ mal právo podať rozklad v lehote 3 mesiacov odo dňa oznámenia rozhodnutia.

Podľa § 19 ods. 2 správneho poriadku každé podanie sa posudzuje podľa jeho obsahu. Je zrejmé, že v tomto prípade tento list sťažovateľa nebol označený ako „rozklad“, avšak je z neho nepochybné, akej veci sa týka, ako aj to, že rozhodnutiu ministra spravodlivosti o odvolaní sťažovateľa z funkcie predsedu súdu vytyka jeho nezákonnosť, a to z dôvodu nedostatku dôvodov, pre ktoré bolo rozhodnutie vydané.

Ústavný súd pre úplnosť poukazuje aj na to, že v situácii, keď rozhodnutie ministra spravodlivosti muselo nepochybne obsahovať náležitosti rozhodnutia podľa správneho poriadku, k čomu ostatne dospel i najvyšší súd, a tieto náležitosti neobsahovalo, k čomu rovnako tak dospel aj najvyšší súd, potom nemožno ani od sťažovateľa vyžadovať dodržanie príslušnej formy na podanie opravného prostriedku, o to viac, že rozhodnutie ministra neobsahovalo ani len poučenie o opravnom prostriedku.

Za týchto okolností považuje ústavný súd toto podanie sťažovateľa adresované ministrovi spravodlivosti za rozklad proti rozhodnutiu ministra. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ svoje právo podať proti rozhodnutiu o svojom odvolaní z funkcie predsedu súdu rozklad, ako sám v sťažnosti uviedol, využil a inicioval svojím návrhom konanie o rozklade proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti. Rozklad sťažovateľa doručený ministrovi spravodlivosti sa mal stať súčasťou správneho spisu vedeného ministrom spravodlivosti o veci odvolania sťažovateľa z funkcie predsedu súdu. Celý tento spis bol povinný žalovaný v konaní pred krajským súdom správneho súdu predložiť. V prípade, ak sa s jeho obsahom neoboznámil správny súd, nemožno tento stav pričítať na ťarchu sťažovateľa.

Pokiaľ najvyšší súd nevzal do úvahy existenciu podaného rozkladu a v odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že proti rozhodnutiu ministra sťažovateľ rozklad nepodal (hoci o podaní rozkladu mal vedomosť z podaného odvolania sťažovateľa a mal mať o ňom vedomosť i z obsahu správneho spisu žalovaného), takýto nedostatok dôvodov jeho rozhodnutia je natoľko závažný, že takéto rozhodnutie nemôže zodpovedať požiadavke ústavne konformného rozhodnutia súdu. Uvedený nedostatok zvyrazňuje i tá skutočnosť, že práve záver najvyššieho súdu, podľa ktorého rozklad sťažovateľ nepodal, bol jediným dôvodom, pre ktorý správne súdy dospeli k záveru o potrebe nezaoberať sa vecou sťažovateľa a konanie vedené pred nimi zastaviť. Už len z tohto dôvodu je uznesenie najvyššieho súdu arbitrárne a je v rozpore s čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy.

Ústavný súd pre úplnosť považuje za potrebné dodať aj to, že ako vyplýva z príloh sťažnosti, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) právnej zástupkyňi sťažovateľa listom č. 17357/2008-41 z 18. júla 2008

„v nadväznosti na Vami zaslané žiadosti o urýchlenie rozhodnutia o rozklade proti rozhodnutiam o odvolaní z funkcie predsedu súdu“ oznámilo, že „minister spravodlivosti pri odvolávaní z funkcie predsedu súdu postupoval v súlade so zákonom č.757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ministerstvo spravodlivosti zastáva názor, že rozhodnutie o odvolaní z funkcie predsedu súdu nie je rozhodnutím vydaným v správnom konaní. Zhodný právny názor vyslovila aj osobitná rozkladová komisia.“.

Nepochybne účelom čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 2 ústavy je zaručiť prístup k súdu každému, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy za podmienky, že takéto preskúmanie nevyklučuje zákon. Podmienky, za ktorých zákon vylučuje preskúmanie zákonnosti správneho orgánu súdom (§ 247 ods. 2 OSP) je potrebné vykladať reštriktívne. Ich ústavne konformný výklad môže byť iba taký, ktorý umožní správne súdu poskytnúť účinnú (skutočnú), a nie iba iluzórnu ochranu právam fyzických osôb.

Ústavný súd v súvislosti s okolnosťami tohto prípadu poukazuje na to, že sťažovateľovi bolo doručené rozhodnutie ministra spravodlivosti o jeho odvolaní z funkcie predsedu súdu, ktoré neobsahovalo základné zákonom predpísané náležitosti, neobsahovalo žiadne vecné odôvodnenie a ani poučenie o opravnom prostriedku. Napriek tomu sťažovateľ proti tomuto rozhodnutiu podal rozklad. Ako vyplýva z pripojeného listu ministerstva spravodlivosti adresovaného právnej zástupkyňi sťažovateľa, ministerstvo spravodlivosti sa rozkladom zaoberalo, avšak dospelo k záveru, že rozhodnutie o odvolaní predsedu súdu z funkcie nemožno rozkladom napadnúť, a rovnaký názor vyslovila i poradná osobitná rozkladová komisia. Ak je tento názor v priamom rozpore s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v napadnutom rozhodnutí, ako aj v rozpore s ustálenou judikatúrou, na ktorú najvyšší súd poukázal, a je i v rozpore s judikatúrou ústavného súdu, potom by bolo iba iluzórnym poskytnutie súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy sťažovateľovi tak, že konanie o jeho žalobe smerujúcej proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti o jeho odvolaní z funkcie je zastavené pre nesplnenie podmienok súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov (§ 247 ods. 2 OSP).

Právna úprava stanovenia týchto podmienok počíta s tým, že správne orgány sú si vedomé aspoň svojej právomoci a inštančného postupu. Pokiaľ to tak nie je, potom nemôže následky takto vytvoreného stavu znášať žalobca, ktorý sa obráti so žalobou o preskúmanie zákonnosti na súd. Ak ochrana správnymi súdmi má naplniť svoj účel a zmysel, potom za tejto situácie je vecou správneho súdu, aby bez zbytočného odkladu poskytol ochranu fyzickej osobe, ktorá tvrdí, že jej práva boli rozhodnutím porušené.

Nie je úlohou ústavného súdu vyhodnocovať skutkový stav tejto veci do času, kým ho nevyhodnotí všeobecný súd. Preto ústavný súd ani nemôže zaujať stanovisko k splneniu alebo nesplneniu podmienok na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia či sa vysloviť k otázke, či je namieste konanie pred správnym súdom zastaviť, alebo vec meritórne prerokovať. Ústavný súd sa musí v tejto situácii obmedziť iba na konštatovanie, že ak bolo konanie zastavené s poukazom na to, že sťažovateľ nepodal proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti rozklad, hoci rozklad podal, a súčasne najvyšší súd nevzal do úvahy ďalší priebeh konania žalovaného vo veci odvolania sťažovateľa z funkcie predsedu súdu, ktoré musia vyplývať z úplného správneho spisu žalovaného, ktorý má správny súd povinnosť zabezpečiť pre svoje rozhodovanie, potom svojím rozhodnutím porušil základné právo na súdnu ochranu sťažovateľa.

Keďže právne závery najvyššieho súdu v uvedenej otázke boli zjavne arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V rozpore so základnými princípmi právneho štátu je aj porušenie niektorého zo základných práv a slobôd zaručených ústavou. Keďže v danom prípade došlo k porušeniu sťažovateľom označených základných práv, bol tým porušený i princíp právneho štátu zakotvený v čl. 1 ods. 1 ústavy, a to aj preto (ako uvádza aj sťažovateľ), že neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu je aj princíp právnej istoty, ktorý spočíva okrem iného aj v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné

štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V záujme ochrany ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré boli u sťažovateľa porušené uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžo 114/2008 z 20. novembra 2008, bolo potrebné toto uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie najvyššiemu súdu.

Bude úlohou najvyššieho súdu v ďalšom priebehu odvolacieho konania rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku takým spôsobom, ktorý bude ústavne konformný a bude v súlade s právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze.

V.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008, ktorá bola 695,41 €. Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti, účasť na pojednávaní na ústavnom súde) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 115,90 €, t. j. za tri úkony 347,70 €. Spolu s režijným paušálom 3 x 6,95 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) bola úhrada

priznaná v sume 368,55 €, čo spolu s 19 % DPH, ktorej platiteľkou je právna zástupkyňa sťažovateľa, tvorí celkovú sumu 438,57 €.

Trovy konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa výroku rozhodnutia. Ústavný súd uplatneným trovám konania sťažovateľa vo zvyšnej časti nevyhovel.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2009